

Innst. S. nr. 97

(2004-2005)

Innstilling til Stortinget frå samferdselskomiteen

Dokument nr. 8:16 (2004-2005)

Innstilling frå samferdselskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om elektronisk betaling av bompenger

Til Stortinget

SAMANDRAG

I dokumentet vert det fremja følgjande forslag:

1. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag der alle sider ved bruk av ubemannede bompengestasjonar basert på elektronisk registrering av trafikken er belyst. Stortinget ber Regjeringen innhente opplysninger om hvordan systemet i praksis fungerer i forhold til innenlandske og utenlandske bilar som passerer ubemannet elektronisk bomstasjon uten brikke montert i bilen. Stortinget ber vidare om at Regjeringen anmoder ESA vurdere om systemet er forenlig med de lover og regelverk som gjelder innenfor EØS-området. Stortinget ber Regjeringen innhente uttalelse fra Datatilsynet når saken fremmes for Stortinget.
2. Stortinget ber Regjeringen om ikke å behandle nye søknader om innføring av bompenger basert på elektronisk registrert passering i ubemannet bomstasjon før alle sider ved systemet har vært drøftet og prinsipielle beslutninger er fattet i Stortinget.
3. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag innen utgangen av inneværende sesjon slik at befolkningens legitime krav på kunnskap om hvordan de ulike partier stiller seg er imøtekommet i god tid før valget i 2005."

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sigrun Eng, Bjørgulv Froyn, Oddbjørg Ausdal Starrfelt og Tor-Arne

Strøm, frå Høgre, Anne Berit Andersen, Sverre J. Hoddevik, Hans Gjeisar Kjæstad og leiaren Petter Løvik, frå Framstegspartiet, Thore A. Nistad og Kenneth Svendsen, frå Sosialistisk Venstreparti, Geir-Ketil Hansen og Heidi Sørensen, frå Kristeleg Folkeparti, Odd Holten og Jan Sahl, og frå Senterpartiet, Jorunn Ringstad, viser til vedlagde fråsegn datert 9. desember 2004 frå Samferdselsdepartementet i saka.

Komiteen vil peike på at det er viktig at innkrevningssystemet i bompengeprojekt er enkelt og mest mogleg kostnadseffektivt. Elektronisk billettering har medført forenklingar for trafikantane, særleg for næringslivet, og har vore eit viktig bidrag til at driftskostnadene i bompengeprojekta blir så låge som mogeleg.

Komiteen vil vise til at innkrevjinga i anlegg med elektronisk betaling skjer på ulike måtar. For å gjere systema mest mogleg effektive og praktiske pågår det fleire prøveprosjekt. Det blir også arbeid med system for å gjere det lettare å krevje inn bompengar frå utlandske bilar.

Komiteen reknar med at i Samferdselsdepartementet sitt arbeid med å utforme ei forskrift som skal regulere viktige prinsipp knytt til bompengefinansiering, vil retningslinjer for enkel, kostnadseffektiv og praktisk bompengeinnkrevning bli vurdert.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet understreker at de i prinsippet er imot systemet med bompengefinansiering av veger. Med de store avgifter staten årlig innkasserer fra bilen, skulle alle veger bli finansiert med friske midler fra staten som vegholder.

Disse medlemmer ønsker at gjelden til bompengefinansierte veger blir nedbetalt av staten og at bompengestasjonene etter hvert blir nedbygget.

Disse medlemmer er av den mening at når først bompengefinansiering er innført og fungerer, vil bom-

pengestasjoner basert på elektronisk registrering av trafikken være en vesentlig rasjonalisering. Besparelsen i administrasjon og manuell innkreving som i snitt utgjør 10-14 pst. av brutto omsetning, vil ved elektronisk registrering kunne brukes til det formål bompengene skal brukes til, dvs. nedbetaling av veginvesteringer.

Disse medlemmer ser det positive med forenkling for trafikantene og næringslivet. I denne forbindelse ser disse medlemmer det formålstjenlig at også ferjebilletter blir innbefattet i systemet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser for øvrig til sine merknader om

vegprising i forbindelse med behandlingen av Nasjonal transportplan 2006-2015.

TILRÅDING FRÅ KOMITEEN

Komiteen har elles ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjere slikt

v e d t a k :

Dokument nr. 8:16 (2004-2005) - forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om elektronisk betaling av bompenger - vert å leggje ved protokollen.

Oslo, i samferdselskomiteen, den 18. januar 2005

Petter Løvik
leiar

Jorunn Ringstad
ordfører

Vedlegg

Brev frå Samferdselsdepartementet v/statsråden til samferdselskomiteen, datert 9. desember 2004

Dokument 8:16 (2004-2005) Forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om elektronisk betaling av bompenger

Jeg viser til samferdselskomiteen sitt brev av 19. november 2004 vedlagt Dok:8-forslag om elektronisk betaling av bompenger.

Forslaget berører, slik jeg ser det, fra stortingsrepresentant Bastesen ubemannede bomstasjoner og elektronisk billettering. Det eksisterer i dag to typer ubemannede bomstasjoner:

- Ubemannede bomstasjoner med mulighet for kontant betaling. Dette brukes blant annet i Trondheim.
- Ubemannede bomstasjoner uten mulighet for kontant betaling (helautomatiske bomstasjoner). Dette prøves ut i Bergen og Tønsberg.

Tidligere utgjorde enkeltprosjekter som bruer og tunneler hoveddelen av bompengefinansieringen i Norge. Fra 1980-tallet har bompenger i økende grad bidratt til å finansiere pakker av prosjekter, for eksempel gjennom bomringer rundt storbyene. Hovedhensikten med bomringene er å finansiere infrastrukturprosjekter, også for kollektivtrafikken, i byområdet. Bomringene er ikke innført for å regulere trafikken eller stimulere til økt bruk av kollektivtrafikk.

Parallelt med utviklingen av ulike typer bompengeprosjekter, har selve innkrevingen av bompenger i økende grad blitt utviklet slik at den kan gjennomføres ved hjelp av elektroniske betalingssystemer. I 2003 ble om lag 75 prosent av de samlede bompengene her i landet innkrevd gjennom bruk av AutoPASS-brikken. Fra 1. februar 2004 ble det mulig å benytte denne brikken i alle bomstasjoner som er utstyrt for lesing av den.

Elektronisk billettering har medført forenklinger for trafikantene. Dette gjelder særlig for næringslivet som tidligere har vært nødt til å binde opp kapital hos ulike bompengeselskaper for å kunne reise elektronisk. Til nå har 872 400 trafikanter valgt å benytte seg av muligheten til samordnet betaling gjennom bruk av AutoPASS.

Elektronisk betaling har vært et viktig bidrag til å redusere innkrevingskostnadene i forbindelse med bompenger. Dette er viktig for å kunne bruke mest mulig penger ute på vegene. For ytterligere å redusere kostnadene ved etablering av bomstasjoner og innkreving av bompenger, er det i Tønsberg og Bergen satt i

gang prøveprosjekter hvor bompengennekningen er basert på såkalt helautomatiske bomstasjoner.

Betaling i disse anleggene skjer enten ved bruk av AutoPASS-brikken eller ved at kjøretøyets registreringsnummer fotograferes ved passering av bommen, og en regning blir tilsendt i posten. Det påløper ingen ekstra gebyrer ved at trafikantene får regning i posten, det er kun selve bomavgiften som skal betales. Det er også en mulighet å betale bomavgiften på bensinstasjoner i området.

I motsetning til hva som er tilfelle i dagens ubemannede bomstasjoner, er det ikke mulig å betale med kontanter i helautomatiske bomstasjoner. Foreløpige vurderinger viser at et slikt innkrevningssystem har medført vesentlig lavere etablerings- og innkrevingskostnader enn tilsvarende anlegg med kontant betaling.

Trafikanter som ønsker å reise anonymt har mulighet til dette ved å skaffe seg en anonym brikke. Denne brikken er ikke knyttet opp til kontonummer eller registreringsnummer. Jeg er kjent med at Vegdirektoratet er i dialog med Datatilsynet om endelig utforming av en slik løsning for at trafikanter skal kunne reise anonymt.

I ubemannede bomstasjoner med mulighet for kontant betaling, vil unnlattelse av betaling medføre krav om tilleggsavgift, i tillegg til bomavgiften. Dette medfører at bomavgift og tilleggsavgift også kreves inn av utenlandske kjøretøy som unnlater å betale.

I ubemannede bomstasjoner uten mulighet til kontant betaling (helautomatiske bomstasjoner), er dette mer problematisk. I disse bomstasjonene vil unnlattelse av betaling av bomavgift og dermed krav om tilleggsavgift, utløses dersom fristen for betaling ikke overholdes. Denne ordningen gjør det mer problematisk å innkreve bomavgift og tilleggsavgift fra utenlandske kjøretøy. Jeg er kjent med at det arbeides med løsninger som gjør det lettere å kreve inn bompenger også fra utenlandske bilister.

Bruk av bompenger er også omfattende i en rekke europeiske land, både som et rent finansieringsredskap, men også i økende grad som et trafikkregulerende virkemiddel. Samferdselsdepartementet arbeider med utforming av en forskrift som skal regulere viktige prinsipper knyttet til bompengefinansiering jf. omtale i St.meld. nr. 24 (2003-2004) *Nasjonal transportplan 2006-2015*. Dette regelverket vil tilpasses dagens og fremtidige EU-regelverk.

